blot et lille Barn, saa kunde det være det samme med Skammen!« Men dølges skal det dog ikke, at Kærnen i Spørgsmaalet er Kvindens Trang til at være noget andet end et blot Gjennemgangsled for Slægten. Ægteskabets »evige Mening« er ikke væsentlig Børnene, men Menneskets »evige« Længsel efter at finde sin inderste Stræben bekræftet hos en anden. Et barnløst Ægteskab vil maaske altid have noget ufuldstændigt, men det vil en uharmonisk Forbindelse endnu mere, om Børneflokken bliver aldrig saa stor. Man kan ikke til evige Tider trøste sig med, at »Harald kan skrive Afhandlingen«, saaledes som Herredshøvdingen i »Ersättning« gjør, da hans mangelfulde Ægteskab tilintetgjør hans Evne til selv at producere noget. Hvad skulde da Enden blive, og naar skulde Kvinden komme frem med, hvad hun har at yde!

Thi Grunden til, at det er Overklassens eller rettere Mellemklassens Kvinder, som have rejst Bevægelsen i Norden og andet Steds, er virkelig ikke den, at de, som Strindberg mener, længtes efter Titler, Rang og Ære; det er fordi de tidligere og mere end de Kvinder, som ere nødte til at arbejde, af Samfundsforholdene blev satte uden for Livet. »Liv er det ikke,« siger en af dem, »saa lidt som Kjærets gyngende Vande ligner Havets Bryden mod vexlende Strande!« »Da ens Aand savner den naturlige, kraftige Føde,« hedder det hos Fru Collett, »kaster den sig paa Personalkritiken og frister Livet ved den. Vi opæde saa at sige hinanden, ganske som Mariehønerne gjøre, naar der er Mangel paa den Larve, de egentlig skulde nære sig af.« Ogsaa G. Manicus fremsatte, om jeg ikke husker fejl, for nogle Aar siden den Mening, at Bevægelsen vilde holde sig inden for den Samfundsklasse, hvor den først var rejst. Hvis det var Tilfældet, vilde den derfor ikke være mindre berettiget; thi ogsaa Mellemklassens Kvinder ere Mennesker; men den vilde selvfølgelig tabe overordentlig meget i Betydning. Men hvor kan nogen tænke, at et Spørgsmaal, der vedrører noget saa fundamentalt som Mands og Kvindes Forhold til hinanden og noget saa omfattende som Kvindens Indflydelse paa Samfundslivet, ret længe kan begrænses inden for en enkelt Samfundsklasse? Interessen for Sagen er ogsaa for længe siden trængt baade opad og nedad. Paa Landet lide Bøndernes Døtre for Tiden netop af den selv samme Mangel paa aandelig Sysselsættelse, som langt mere end fysiske